

PROGRAM DORADZTWA ZAWODOWEGO

**w Liceum Ogólnokształcącym im. Jana Pawła II
w Zespole Placówek Oświatowych w Bogorii**

Program Doradztwa Zawodowego (PDZ) obejmuje działania podejmowane przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia oraz wejścia na rynek pracy. System określa rolę i zadania osób odpowiedzialnych za jego organizację i realizację, terminy działań, metody i formy pracy (z uwzględnieniem udziału rodziców w tym działaniu), oczekiwane efekty. Adresatami projektu są uczniowie, ich rodzice oraz nauczyciele. WSDZ zakłada współpracę z instytucjami wspomagającymi proces doradczy oraz odrywającymi rolę w kształtowaniu rynku pracy. Działania podejmowane w ramach PDZ sprzyjają rozpoznaniu i samoocenie własnego potencjału (zainteresowania, predyspozycje), planowaniu kariery zawodowej oraz wejściu na rynek pracy. Za realizację działań zawartych w Programie Doradztwa Zawodowego odpowiadają wszyscy nauczyciele i wychowawcy.

Podstawa prawna Programu Doradztwa Zawodowego:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2017 poz.59)
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017 poz. 1591 ze zmianami 2018 poz. 1647)
- Rozporządzenie MEN z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2018 poz. 1675)
- Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. 2017 poz.703)
- Rozporządzenie MEN z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz. U. 2018 poz. 1601).
- Rozporządzenie MEN z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2019 poz. 325)

Cele i założenia Programu Doradztwa Zawodowego:

Głównym celem jest przygotowanie uczniów do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia i zawodu poprzez kształcenie i rozwijanie wiedzy, umiejętności i kompetencji (zwłaszcza społecznych) niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania na rynku pracy.

Cele szczegółowe

Uczniowie:

- 1) rozwijają umiejętności interpersonalne, co pozwoli im kształtować właściwe relacje społeczne oraz optymalnie funkcjonować na rynku pracy;
- 3) wiedzą, jak rozwijać swoje zainteresowania, pasje i talenty;
- 4) posiadają wiedzę oraz potrafią znaleźć informacje o zawodach, możliwościach dalszego kształcenia i rynku pracy;
- 5) potrafią podjąć decyzję edukacyjno-zawodową na podstawie swojego potencjału i wiedzy zdobytej podczas nauki;
- 6) rozumieją znaczenie wymagań zdrowotnych do wykonywania określonego zawodu;
- 7) rozumieją, jak ważne dla własnego rozwoju jest ciągłe kształcenie i doskonalenie.

PDZ ma charakter planowych działań zawartych w czterech modułach:

MODUŁ I – Grupowe zajęcia z orientacji zawodowej realizowane przez doradcę zawodowego i wychowawców;

MODUŁ II – Indywidualne i grupowe zajęcia lub konsultacje dla uczniów;

MODUŁ III – Działania doradcze skierowane do rodziców;

MODUŁ IV – Orientacja zawodowa na lekcjach przedmiotowych.

Program Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- 1) wybór zawodu jest procesem będącym sekwencją decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia;
- 2) na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy;
- 3) na wybór zawodu wpływają głównie cechy osobowościowe jednostki (temperament, charakter, zdolności), zainteresowania, umiejętności doświadczenia, wyznawane wartości, czynniki emocjonalne, zdrowotne, a także wpływ otoczenia i aktywność własna;
- 4) działania w ramach WSDZ muszą być systematyczne, zaplanowane i realizowane według harmonogramu pracy szkoły;
- 5) PDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami;
- 6) PDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez szkolnych doradców zawodowych, dzięki czemu wszelkie działania szkoły mają spójny charakter.

Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym:

W realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przedmiotowi, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści. Poniżej przedstawiono zakres działań w obszarze doradztwa dla poszczególnych osób i formę organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa:

Dyrektor Szkoły:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji PDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizacji doradztwa zawodowego w szkole;
- organizuje wspomaganie szkoły w realizowaniu zadań związanych z doradztwem zawodowym polegające na planowaniu i przeprowadzaniu działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego i zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z doradztwem zawodowym;
- opracowuje PDZ;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkoły.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z doradztwa zawodowego;

- realizują tematy z doradztwa zawodowego na godzinach z wychowawcą;
- znają ofertę szkół, zasady rekrutacji na studia;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w planowaniu ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele przedmiotów:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji doradztwa zawodowego dla uczniów;
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach;
- włączają podmioty zewnętrzne (np. uczelnie) w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele-bibliotekarze:

- współpracują z doradcami zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- aktualizują i udostępniają zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włączają się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Metody i formy realizacji działań - funkcjonowaniePDZ:

Wspólne planowanie i realizowanie działań przez wszystkich nauczycieli pozwoli podzielić się poszczególnymi zadaniami adekwatnie do posiadanej przez nich wiedzy, doświadczeń, kompetencji w obszarze wychowania, przedsiębiorczości, doradztwa zawodowego. Treści z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w szkole w ciągu roku szkolnego, zgodnie harmonogramem działań WSDZ.

Formy pracy adresowane do uczniów:

- 1) zajęcia grupowe służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych;
- 2) zajęcia z doradcą zawodowym w klasie trzeciej w wymiarze 10 godzin;
- 3) udostępnianie informacji o zawodach, szkołach;
- 4) spotkania ze studentami, specjalistami, przedstawicielami zawodów(*realizacja zależna od możliwości prawno-organizacyjnych*)
- 5) wyjazdy edukacyjne na uczelnie;
- 6) wycieczki.

Formy pracy adresowane do rodziców:

- 1) konsultacje, wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci;
- 2) promowanie wśród rodziców materiałów i metod pomagających im wspierać dzieci w rozwoju edukacyjno-zawodowym;
- 3) wykorzystanie zasobów internetowych do promowania wśród rodziców wiedzy dotyczącej planowania ścieżek edukacyjno-zawodowych ich dzieci.

Metody w poradnictwie grupowym:

- 1) aktywizujące problemowe
- 2) studium przypadku
- 4) metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy);
- 6) metody audiowizualne - filmy edukacyjne, programy multimedialne, prezentacje multimedialne;
- 7) mini wykłady, pogadanki.

Realizacja zadań doradztwa zawodowego na lekcjach przedmiotowych

1. podstawy przedsiębiorczości – komunikacja interpersonalna, autoprezentacja, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej i jej przebieg, tworzenie własnego CV, negocjacje, bezrobocie, rynek pracy, etapy zakładania własnej działalności gospodarczej, pomysł na własną działalność gospodarczą, biznesplan, słabe i mocne strony swojej osoby, aktywne poszukiwanie pracy;
2. biologia – choroby uniemożliwiające podjęcie zawodu, choroby zawodowe, rytm dobowy człowieka, czynniki wpływające na wydajność pracy człowieka;

3. geografia – struktura zatrudnienia i wykształcenia, bezrobocie – w Polsce, Europie i na świecie, zróżnicowanie gospodarcze świata, określanie zmian zachodzących na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, wynikające z rozwoju nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych;
4. języki obce – słownictwo dotyczące zawodów, warunki pracy, rozmowa o pracę, jak napisać CV, list motywacyjny;
5. wiedza o społeczeństwie – problemy polskiego społeczeństwa, problem bezrobocia, struktura zawodowa społeczeństwa polskiego, podział społeczeństwa ze względu na wykształcenie;
6. historia – praca w życiu człowieka na przestrzeni wieków;
7. religia/etyka - etyka zawodowa, rola wartości w moralnym postępowaniu człowieka, etyczne podstawy komunikacji interpersonalnej (np. manipulacja);
8. edukacja dla bezpieczeństwa – pierwsza pomoc i jej przydatność w dalszych etapach edukacji, bezpieczeństwo w miejscu pracy (bhp, ewakuacja);
9. język polski – rola pracy w życiu człowieka – poprawność edycji dokumentów, sztuka autoprezentacji, modele komunikacji językowej, praca człowieka w literaturze polskiej i światowej;
10. matematyka – obliczenia podatków, zysków z lokat, odsetek oraz innych wartości związanych z instrumentami finansowymi, zawody związane z matematyką;
11. informatyka – edytowanie dokumentów elektronicznych, obsługa tzw. programów biurowych (MS Office lub Open Office), sposoby pracy z Internetem – wyszukiwanie wiadomości, podstawy programowania, zawody związane z branżą IT;
12. chemia – zawody, które wykorzystują wiedzę chemiczną;
13. fizyka – zawody, które wykorzystują fizykę;
14. wychowanie – fizyczne – wspomaganie przygotowania uczniów do testów sprawnościowych w służbach mundurowych, zawody związane ze sportem.

Współpraca z instytucjami pozaszkolnymi wspomagającymi orientację edukacyjno-zawodową:

1. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Staszowie,
2. firmy, zakłady pracy,
 1. Politechnika Świętokrzyska,
 2. UMCS w Lublinie.

Roczny plan działań doradztwa zawodowego na rok szkolny 2024/2025

W roku szkolnym 2024/2025 działania w ramach Programu Doradztwa Zawodowego będą opierały się na:

- realizacji doradztwa zawodowego w klasach trzecich w wymiarze 10 godzin w każdej klasie;
- zapewnienia możliwości indywidualnych konsultacji z doradcą zawodowym dla wszystkich uczniów, wg. ich potrzeb (rozmowy doradcze, testy, itp.);
- spotkaniach z przedstawicielami poszczególnych grup zawodowych;
- wyjazdach na uczelnie wyższe;
- wyjazdach na salon maturzystów;
- poszerzeniu bazy informacji o uczelniach, biblioteczki z zakresu doradztwa zawodowego (nauczyciel bibliotekarz,);
- realizacji działań zawodoznawczych na lekcjach przedmiotowych;
- zajęciach grupowych realizowanych na godzinach z wychowawcą.

Przykładowe zagadnienia dla uczniów liceum 4-letniego:

1. Kim jestem? Analiza predyspozycji pod kątem dalszego kształcenia. (korelacja z Programem Wychowawczo-Profilaktycznym)
2. Źródła wiedzy o zawodach, trendy rynku pracy.
3. Zarządzanie czasem, planowanie.
4. Studia, praca, czyli co po szkole.
5. Kompetencje i kwalifikacje.
6. Jak tworzyć dokumenty aplikacyjne.
7. Rozmowa kwalifikacyjna (symulacja/warsztat).
8. Rekrutacja na studia (zasady, programy nauczania).

Powyższe zagadnienia mogą być realizowane na więcej niż jednej godzinie lekcyjnej.

Ewaluacja działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego:

- indywidualne rozmowy z uczniami, rodzicami, wychowawcami;
- pogadanki;
- rozmowy powinny dotyczyć tego, czy PDZ uwzględnia potrzeby rozwojowe uczniów, rodziców, nauczycieli, rozwija ich wiedzę i umiejętności, a także:
 - kształtuje postawy i zachowania;
 - buduje kompetencje osobiste i społeczne;
 - angażuje wszystkich pracowników szkoły;
 - angażuje instytucje zewnętrzne, rodziców.